

Informe de resultats

Baròmetre Cooperatiu 2019

Cooperatives
de Treball

Impulsat per

**Cooperatives
de Treball**

Promou

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

**economia
social**

Amb el finançament

MINISTERIO
DE TRABAJO, MIGRACIONES
Y SEGURIDAD SOCIAL

SERVICIO PÚBLICO
DE EMPLEO ESTATAL

1. Fitxa tècnica	4
2. Descripció de les cooperatives	6
3. Persones	12
4. Governança	34
5. Ingressos i despeses	36
6. Financer	44
7. Formació	47
8. Conclusions	54

Fitxa tècnica

1

Tècnica Qüestionari auto-administrat per internet	Àmbit geogràfic Catalunya	Univers Cooperatives associades a la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
Número de respostes 94	Error ± 9,5% per a un nivell de confiança del 95% en un escenari de màxima indeterminació	Mostreig Estratificat per província, amb selecció aleatòria de cooperatives i quotes per sector
Treball de camp 22 juliol a 4 octubre de 2019		

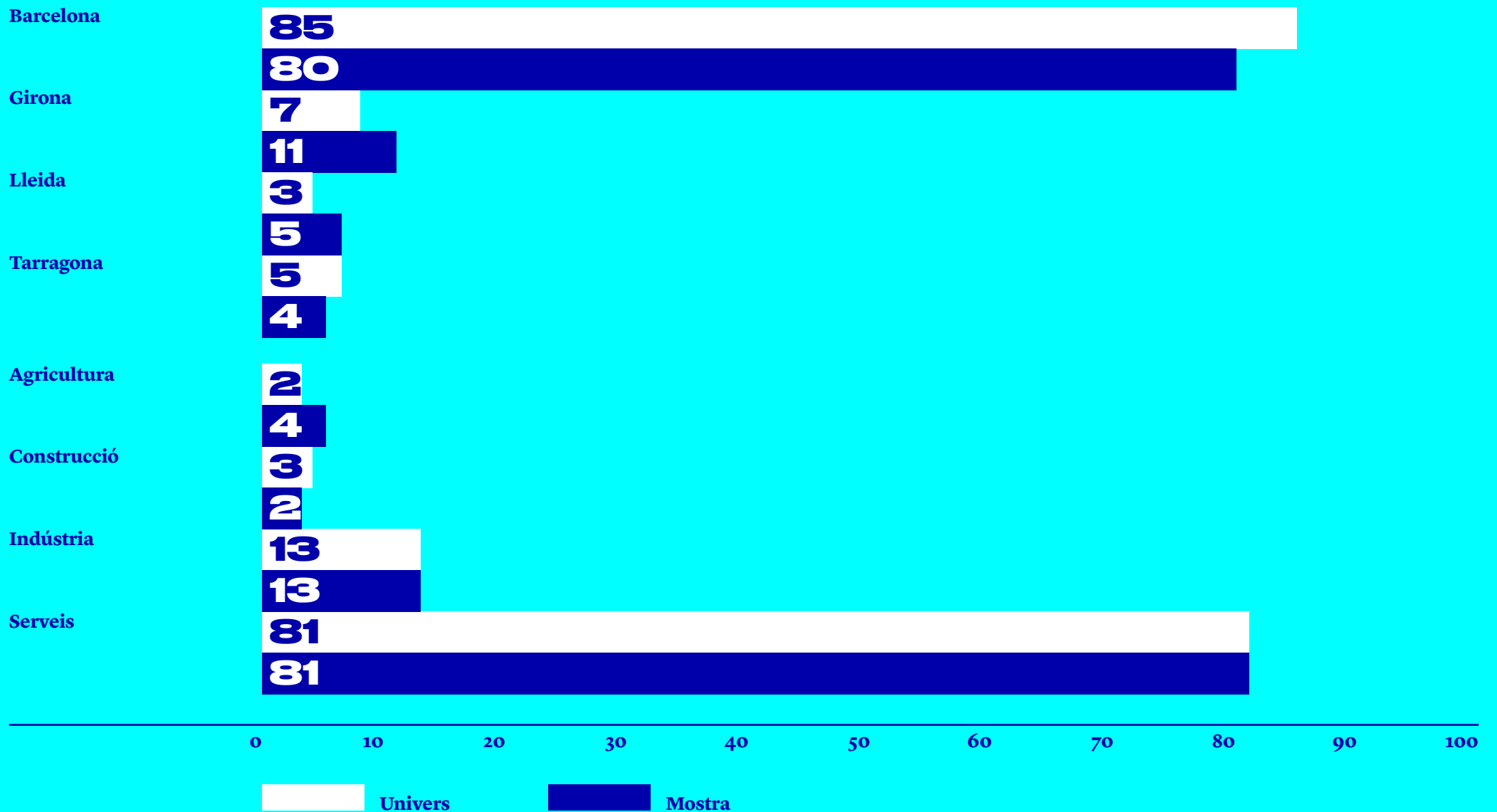
Descripció de les cooperatives

A la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya hi ha 612 cooperatives associades. La majoria d'elles, el 84,64%, es troba a la província de Barcelona, el 7% a Girona, el 5,2% a Tarragona i el 3,1% a Lleida. El 81% de les cooperatives federades són del sector serveis, el 13% d'indústria i el 6% restant, a parts iguals, de la construcció i d'agricultura.

L'enquesta l'han respost un total de 94 cooperatives, el 80% de les quals són de Barcelona, el 11% de Girona, el 5% de Lleida i el 4% de Tarragona. En relació als sectors, el 81% són de serveis, el 13% de indústria, el 4% d'agricultura i el 2% de construcció.

Percentatge de cooperatives segons província i sector d'activitat. Comparació entre univers i mostra

---

El 27,7% de les cooperatives s'autoidentifiquen com a part de l'economia circular i de medi ambient, el 17% com a feminista o del sector de les cures i el 9,6% diuen que són cooperativa de plataforma. Per sectors, el 22% de les cooperatives de serveis es qualifica com a circular/medi ambient, el 20% com a feminisme i cures i el 12% com a plataforma. Una de cada tres cooperatives d'indústria es classifica com a circular/medi ambient i un 8% com a feminisme i cures. La meitat de les cooperatives de construcció es consideren economia circular/medi ambient, i totes les cooperatives del sector agrícola es classifiquen com a economia circular/medi ambient.

Percentatge de cooperatives que s'identifiquen en un dels tres sectors

N=94

Circular
i medi ambient

27,7%

Feminisme
i cures

17%

Plataforma

9,6%

0

10

20

30

El 90% de les cooperatives comuniquen el fet de ser-ho. En general, les cooperatives no veuen inconvenients en el fet de comunicar-ho, molts cops davant la indiferència o el desconeixement dels clients. Només s'han destacat algunes dificultats amb l'administració pública i, en especial, amb les subrogacions, assenyalant que el desconeixement de la forma jurídica, i les seves implicacions, dificulta certs tràmits o processos. Els avantatges més anomenats han estat la transmissió de valors, la confiança, la proximitat i la solidesa que en alguns àmbits dona el fet que les persones treballadores siguin també sòcies i responsables de l'empresa.

Persones

3

El 75% de les cooperatives tenen entre 2 i 21 persones, comptant tant persones treballadores com sòcies. Tot i això, degut a que hi ha algunes cooperatives que aglutinen un nombre molt elevat de persones, la mitjana pel conjunt de cooperatives se situa en 92,5. La mitjana de persones a les cooperatives (el valor que queda just al mig si s'endrecen totes les cooperatives de menor a major) és de 10.

El 92,77% de les persones que formen part de les cooperatives són treballadores; en un 62,8% de cooperatives, totes les persones són treballadores i en un 7,4% la meitat o menys de les persones són treballadores.

El 30,99% de les persones que formen part de les cooperatives són sòcies; en un 19% de les cooperatives totes les persones són sòcies, mentre que en un 40,4% la meitat o menys de les persones són sòcies.

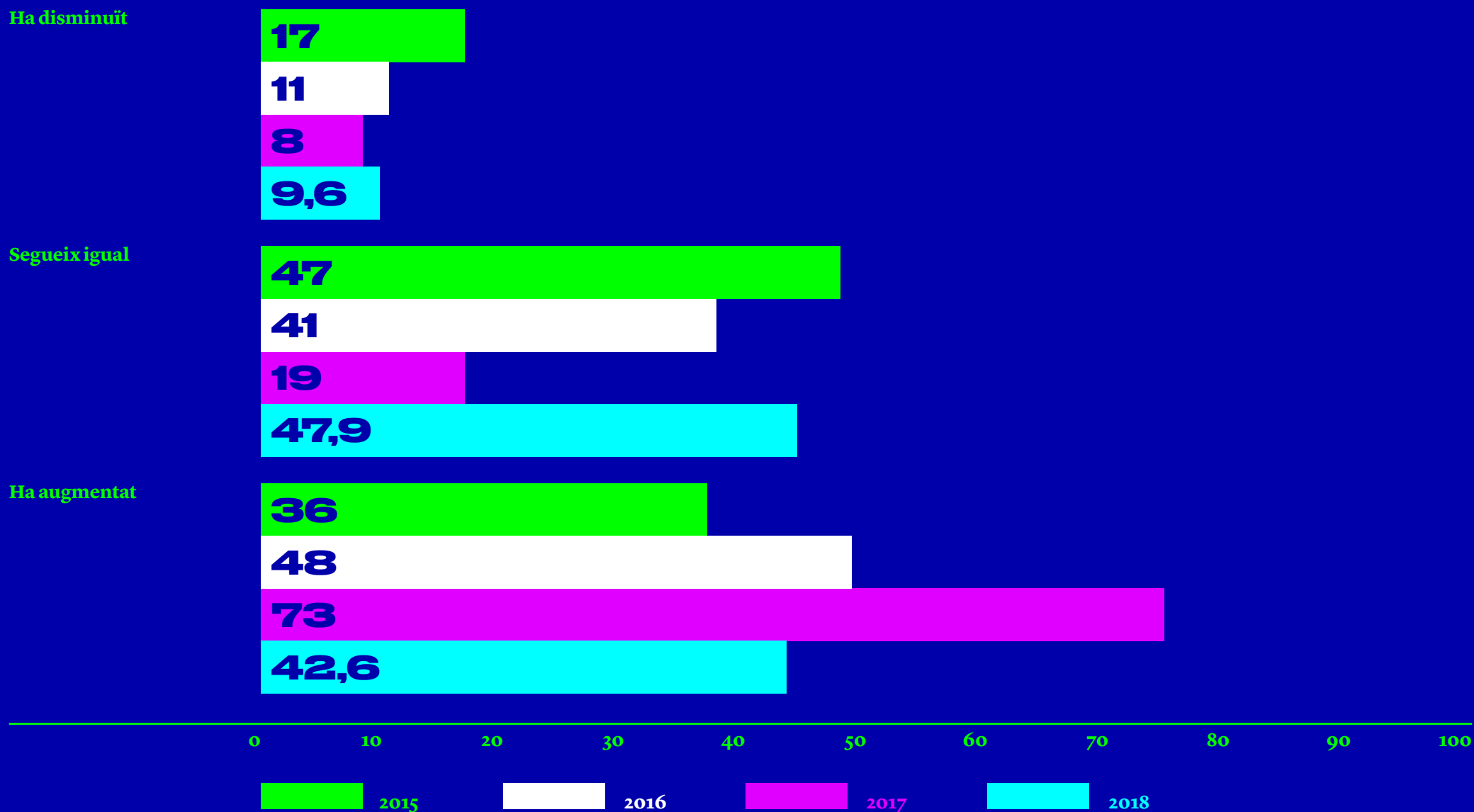
El 54% de les persones sòcies de cooperatives es troben entre els 34 i els 54 anys, el 31% és menor de 34 anys i el 15% és major de 54 anys. La província on les persones de les cooperatives són més joves és Lleida, amb un 48% menor de 34 anys, mentre que a Tarragona el 21% té més de 54 anys. Per sectors, la construcció és on es troba un percentatge més elevat de persones amb més de 54 anys, amb un 28,7%, i serveis on el percentatge de persones amb menys de 34 anys és més elevat, amb un 32%.

Treballadores

Durant el 2018, a gairebé al 43% de les cooperatives ha augmentat el nombre de persones treballadores, i a gairebé al 48% s'ha mantingut igual. En el 10% el nombre de persones treballadores ha disminuït.

En el baròmetre cooperatiu d'aquest any, la tendència creixent del percentatge de cooperatives on el nombre de persones treballadores ha augmentat en relació a l'any anterior s'ha aturat. L'estabilitat ha estat major al creixement, amb uns percentatges més semblants als de fa dos anys.

Evolució del nombre de persones treballadores en relació a l'any anterior. Percentatge de cooperatives 2018. N=94

De mitjana, les cooperatives federades tenen 86 persones treballadores.

Aquest valor està molt condicionat per les cooperatives més grans. El 75% de les cooperatives té menys de 16 persones treballadores i el 90% menys de 83. La mitjana de persones treballadores a les cooperatives és de 8.

La informació és molt diferent segons es miri per província o per sector. Per província, la mitjana més alta és de Barcelona, amb 105 persones treballadores, seguida de Tarragona, amb una mitjana de 25, Lleida amb 8 i Girona amb 7. El nombre mínim de persones treballadores que hem trobat també és diferent, i passa de les 2 a Barcelona, 3 a Girona i Lleida i 5 a Tarragona. La resta de mesures de posició també són diferents. El 75% de les cooperatives tenen menys de 20 treballadores a Barcelona, 8 a Girona, 10 a Lleida i 29 a Tarragona.

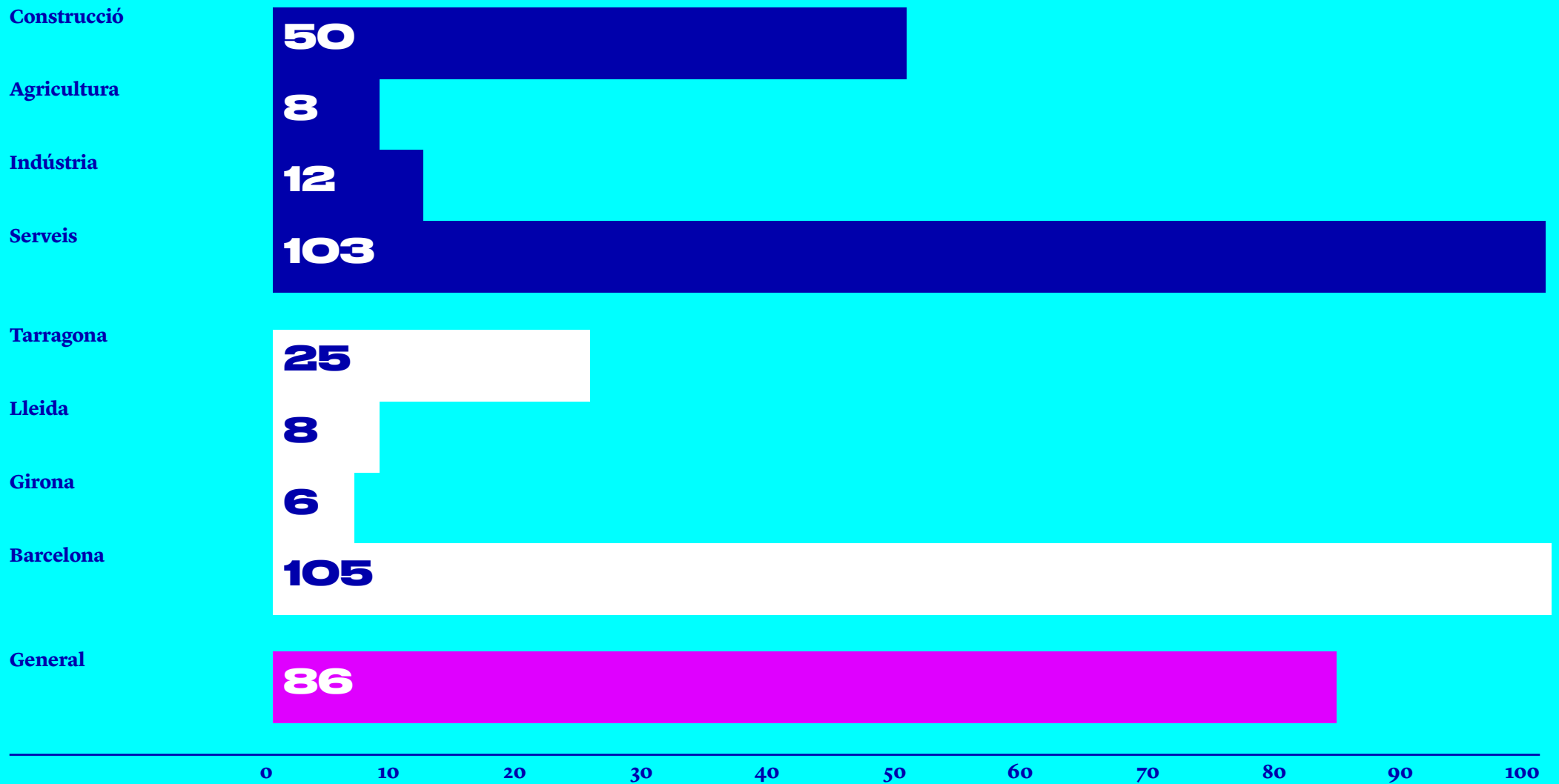
Entre els sectors també es troben moltes diferències. La mitjana de persones treballadores més alta és a les cooperatives de serveis, amb 102,57, seguit de la construcció, amb 50,5, la indústria amb 11,58 i l'agricultura amb 7,75. A les cooperatives de construcció i agricultura, el mínim de persones treballadores és de 4, a indústria 3 i a serveis 2. El 75% de les cooperatives de serveis té 17 persones treballadores o menys, 15 a indústria i 10 a agricultura.

Mitjana de persones treballadores

N=94

Les dones són el 77,31% de les persones treballadores a les cooperatives. En el 7,4% de les cooperatives, totes les persones treballadores són dones, mentre que en el 48,9% només ho són el 50% o menys de les persones treballadores.

Els majors percentatges de dones treballadores els trobem al sector serveis. A la resta de sectors, el percentatge de dones treballadores es troba per sota del 50%, essent l'agricultura on el percentatge és menor. Pel que fa a les províncies, a Girona i Tarragona el percentatge de dones treballadores es troba per sota del 50%. A Tarragona, aquest percentatge arriba al 18%.

Percentatge mitjà de dones treballadores

N=94

El 25,6% de les persones que treballen a les cooperatives són sòcies, amb un percentatge mig a les cooperatives del 59% de treballadores sòcies. En el 19,1% de les cooperatives totes les persones treballadores són sòcies i en un 64,9% la meitat o més de les persones treballadores són sòcies.

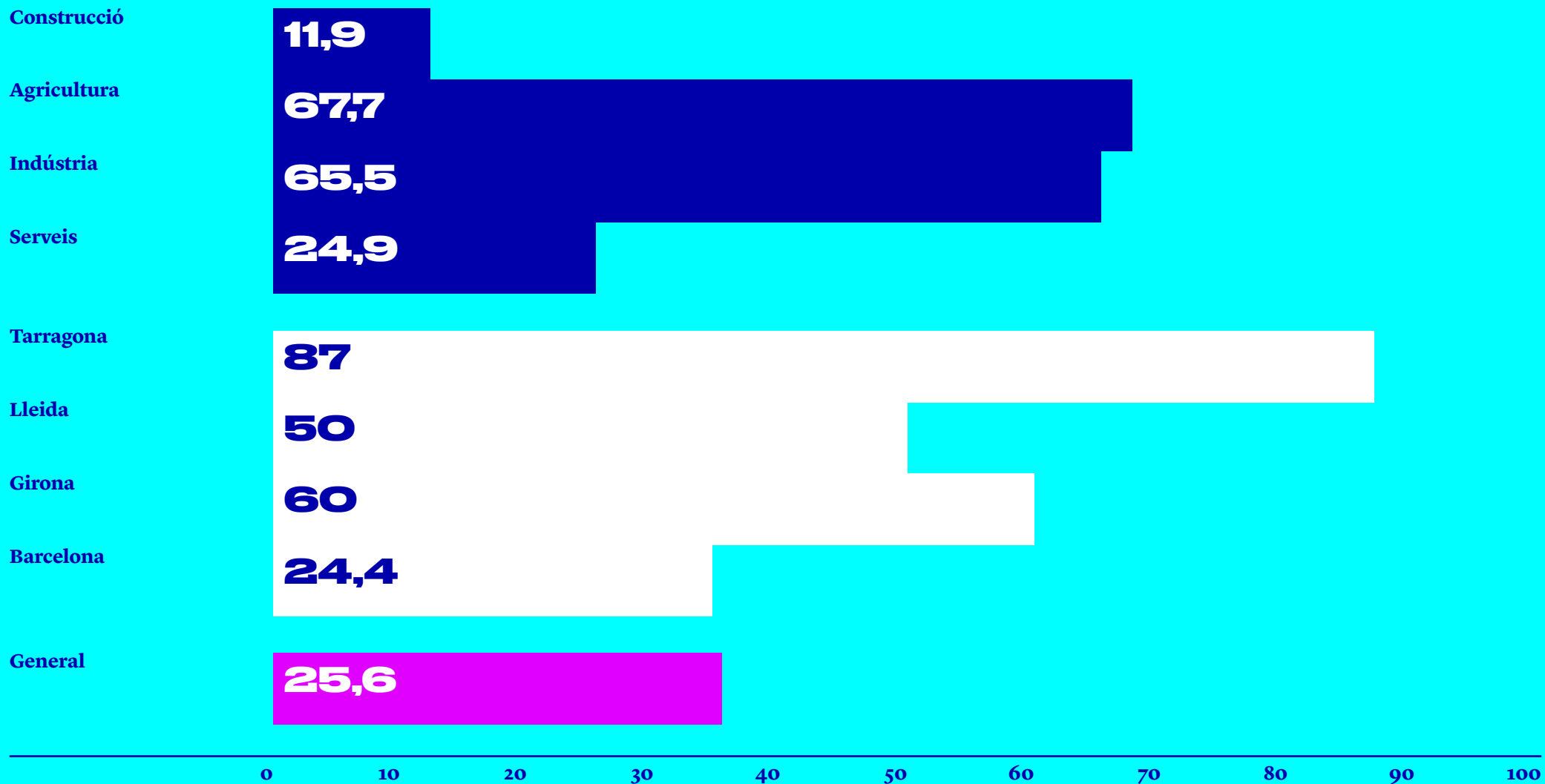
Els dos sectors amb un percentatge més elevat de persones treballadores sòcies són l'agricultura, amb un 67,74%, i la indústria, amb un 65,47%. La construcció és on el percentatge de treballadores sòcies és menor.

Pel que fa a les províncies, només a Barcelona el percentatge de persones treballadores sòcies se situa per sota del 50%.

Percentatge de persones treballadores sòcies

N=94

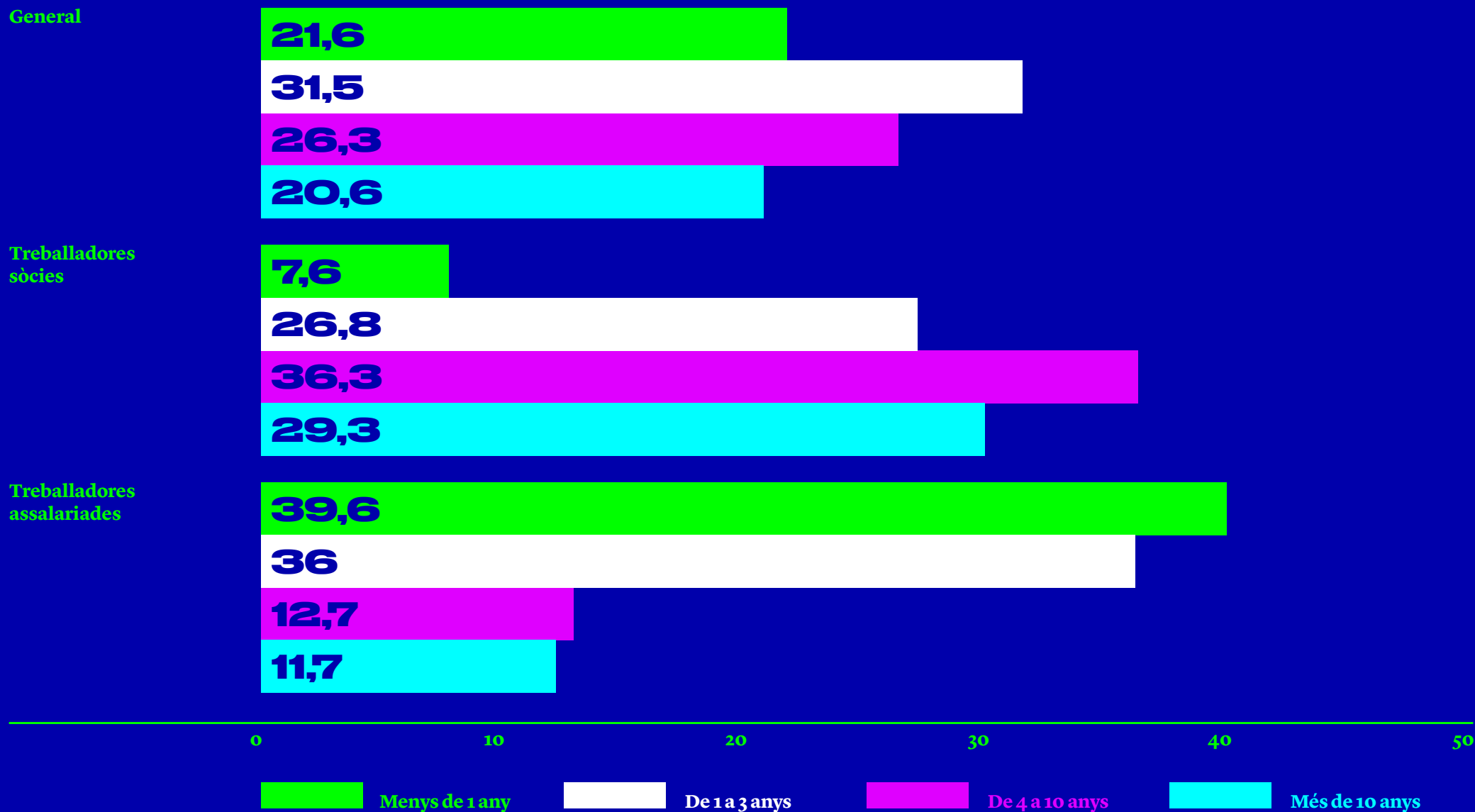

Aproximadament una de cada cinc persones treballadores de les cooperatives fa menys d'un any que forma part de la cooperativa. El percentatge de treballadores sòcies que fa menys d'un any que són a les cooperatives és inferior al 8%, mentre que les persones treballadores assalariades que fa menys d'un any que són a les cooperatives són gairebé el 40%. Les dades mostren com, en conjunt, amb les persones assalariades a les cooperatives de treball hi ha una rotació més elevada que amb les sòcies, ja que el 75,6% de les persones assalariades fa menys de 3 anys que són a la cooperativa, mentre que les treballadores sòcies en aquest mateix grup són el 34,4%.

Distribució de les persones treballadores segons anys que fa que estan a la cooperativa i tipus de relació

N=94

Quant als sous, de mitjana a les cooperatives es paga entre 16,41€/hora (sou més baix) i 24,52€/hora (sou més alt), el que suposa una ràtio de 1,49 vegades entre el sou hora mig alt i baix. El 75% de les cooperatives paguen un sou/hora alt igual o inferior a 28,34€/hora, mentre que pel sou més baix és igual o menor a 16,9€/hora.

Sòcies

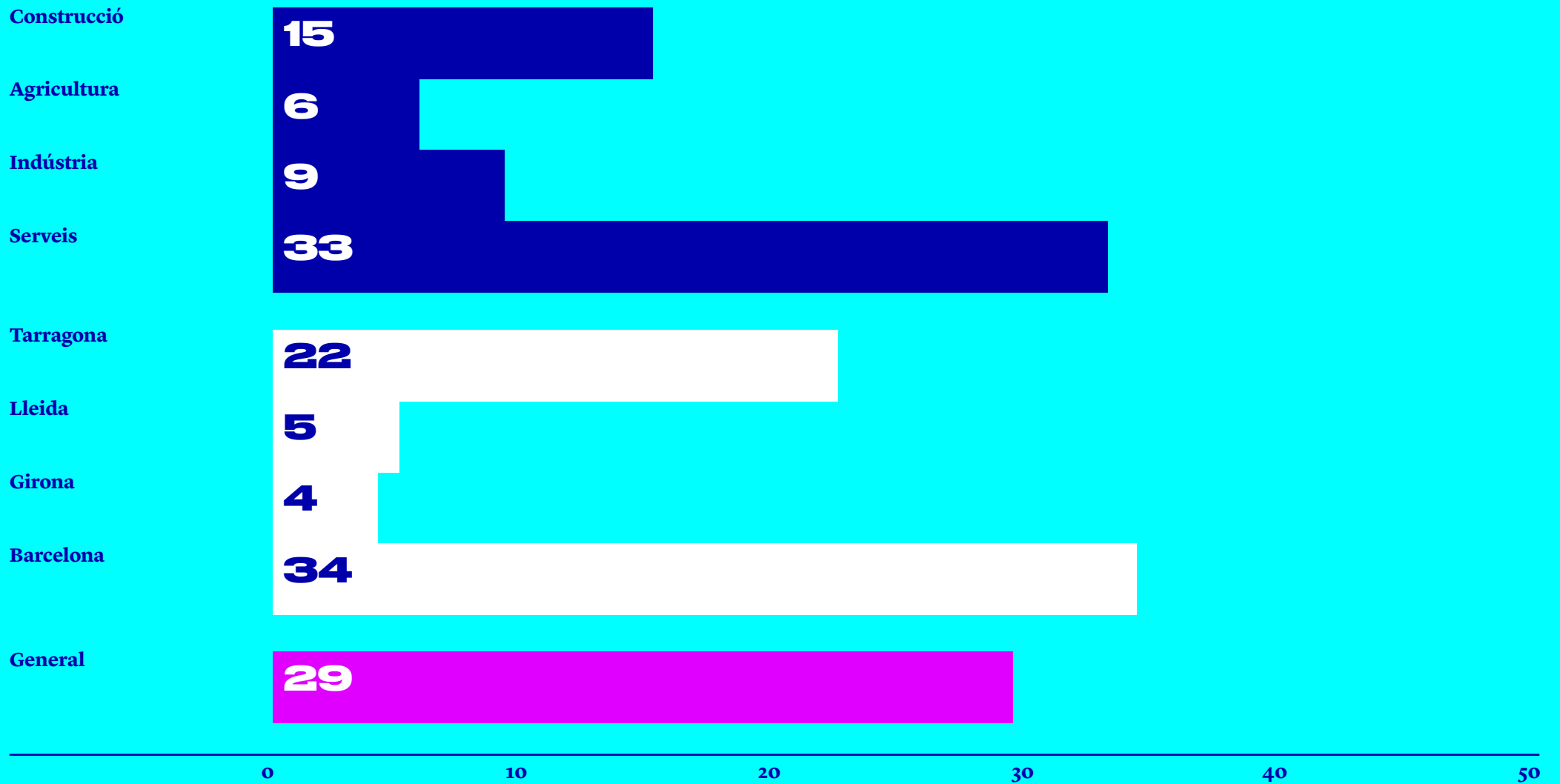
De mitjana, les cooperatives federades tenen 28,67 persones sòcies. Aquest valor està molt condicionat per les cooperatives més grans. El 75% de les cooperatives té menys de 13 persones sòcies i el 90% menys de 47,2.

La informació és molt diferent segons es miri per província o per sector. Per província, la mitjana de persones sòcies més alta és de Barcelona, amb 34 persones, seguida de Tarragona, amb una mitjana de 22, Lleida, amb 5, i Girona amb 4. El nombre mínim de persones sòcies que hem trobat també és diferent, i és de 2 a Barcelona i 3 la resta de províncies. La resta de mesures de posició també són diferents. El 75% de les cooperatives tenen menys de 23 sòcies a Tarragona, 15 a Barcelona, 6 a Lleida i 4 a Girona.

Entre els sectors també es troben moltes diferències. La mitjana de persones sòcies més alta és a les cooperatives de serveis, amb 33,41, seguit de la construcció, amb 15, la indústria amb 8,67 i l'agricultura amb 5,5. A les cooperatives de construcció, el mínim de persones sòcies és de 10, a agricultura 3 i a indústria i serveis és de 2. El 75% de les cooperatives de construcció té 18 persones sòcies, a indústria 10, a serveis 14 i a agricultura 6.

Mitjana de persones sòcies

N=94

Les dones són el 67,12 de les persones sòcies a les cooperatives. En el 7,4% de les cooperatives, totes les persones sòcies són dones, mentre que en el 49% només ho són el 50% o menys de les persones sòcies.

Els majors percentatges de dones sòcies els trobem a serveis. A la resta de sectors es troba per sota del 50% de les persones sòcies, essent l'agricultura on el percentatge és menor. Pel que fa a les províncies, només a Barcelona el percentatge de dones sòcies es troba per sobre del 50%. A Tarragona, aquest percentatge arriba al 10%.

Percentatge mitjà de dones sòcies

N=94

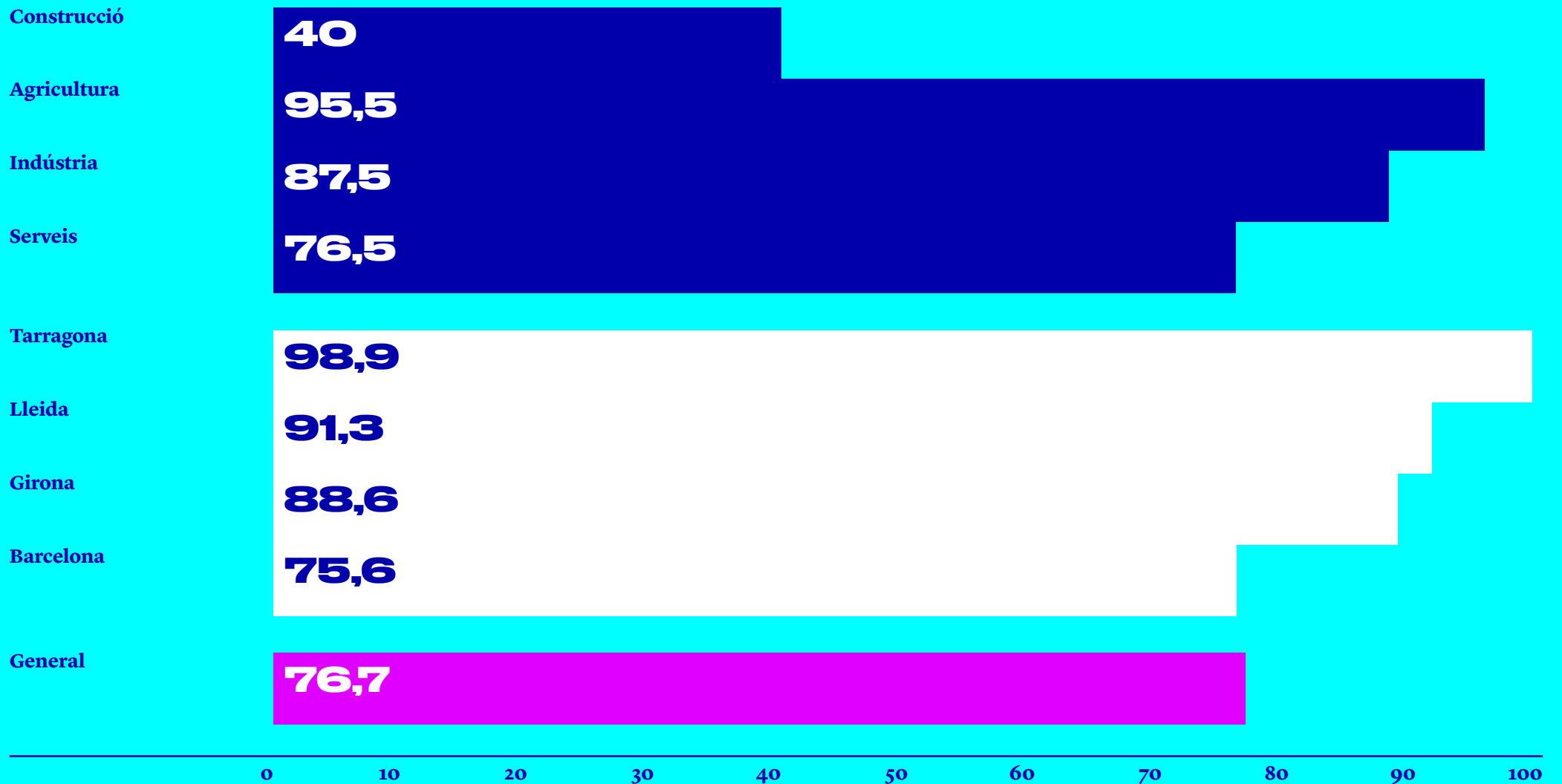
El 76,66% de les persones sòcies són treballadores; en un 60,6% de les cooperatives totes les persones sòcies són treballadores i un 87,2% de les cooperatives són el 50% o més de les persones sòcies són treballadores.

El sector amb un percentatge més baix de persones sòcies treballadores és construcció, amb un 40%. A la resta de sectors, els percentatges són superiors al 75%. Pel que fa a províncies, Barcelona registra el percentatge de persones sòcies més baix, amb un 75,6%.

Percentatge de persones sòcies treballadores

N=94

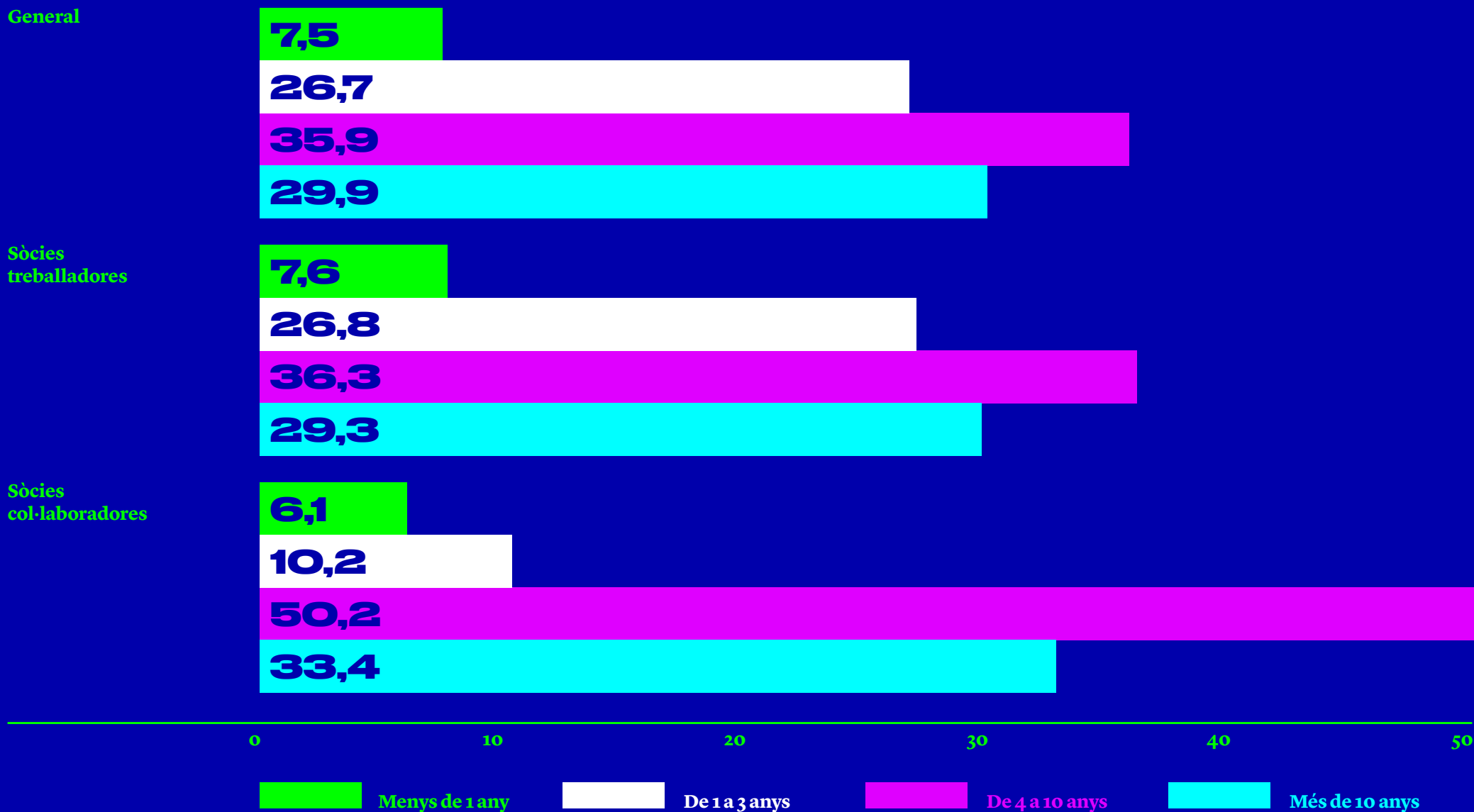

Quant a l'antiguitat de les persones sòcies, és destacable que les sòcies no treballadores tenen una gran estabilitat a les cooperatives. La meitat fa de 4 a 10 anys que són a la cooperativa, mentre que una de cada tres fa més de 10 anys.

Distribució de les persones sòcies segons anys que fa que estan a la cooperativa i tipus de relació

N=94

Càrrecs

La mitjana de persones en els consells rectors de les cooperatives és de 4,15. El 90,28% de les cooperatives té dones en el Consell Rector, representant el 43,14% del total de persones membres.

El 40,43% de les cooperatives tenen persones en càrrecs de direcció o gerència. De mitjana, les cooperatives tenen a 4,08 persones amb càrrecs en direcció o gerència de les quals el 78,95% el tenen a dones. Les dones representen el 51,61% de les persones que ocupen aquests càrrecs.

El 22,34% de les cooperatives tenen persones en càrrecs intermitjos. De mitjana, les cooperatives tenen a 29,24 persones amb càrrecs intermitjos de les quals el 100% tenen a dones. Les dones representen el 48,81% de les persones que ocupen aquests càrrecs.

Governança

4

La mitjana de la participació amb vot a les assemblees de les cooperatives és del 89,26%. Això vol dir que, del total de persones sòcies de cooperatives de treball, en el darrer any han participat amb vot el 73,19%, amb un 71,91% de cooperatives on ha votat el 100% de les persones amb dret a vot.

**Ingressos
i despeses**

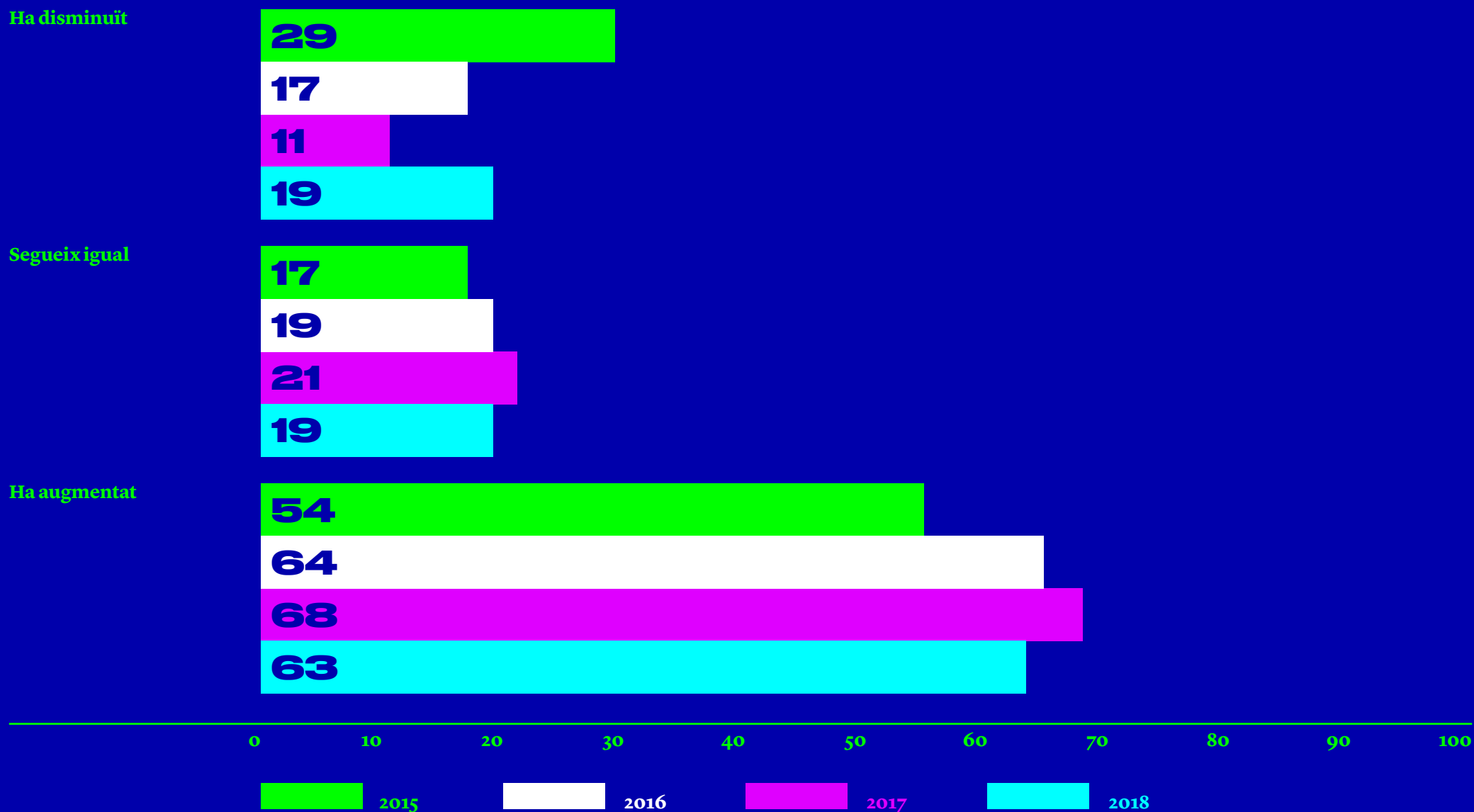
5

En relació a 2017, a gairebé el 63% de les cooperatives ha augmentat la facturació, i a gairebé el 19% s'ha mantingut igual, la mateixa proporció de cooperatives on la facturació ha disminuït entre 2017 i 2018.

En relació als tres anys anteriors, s'atura el creixement del percentatge de cooperatives que veuen augmentats els seus ingressos respecte a l'any anterior, amb el 2018 a nivell del 2016. L'increment s'ha donat sobretot en el percentatge de cooperatives que han disminuït els seus ingressos, passant del 11% el 2017 al 19% el 2018.

Evolució de la facturació en relació a l'any anterior. Percentatge de cooperatives

2018. N=91

La mitjana d'ingressos de les cooperatives, segons dades de l'enquesta, és de 2.382.373,69€, amb un interval de confiança al 95% que se situa entre 193.728,99€ i 4.571.018,4€. Aquest és un interval molt ampli, molt afectat pels casos extrems de la mostra, que alteren la mitjana i també la dispersió. Donat que no es disposa d'informació sobre els ingressos del conjunt de les cooperatives, perquè aquesta informació no està disponible per part del registre oficial, és important tenir en compte la distribució de les dades de la mostra, en què la meitat central de les cooperatives es troba entre 134.373€ i 813.424,33€ d'ingressos.

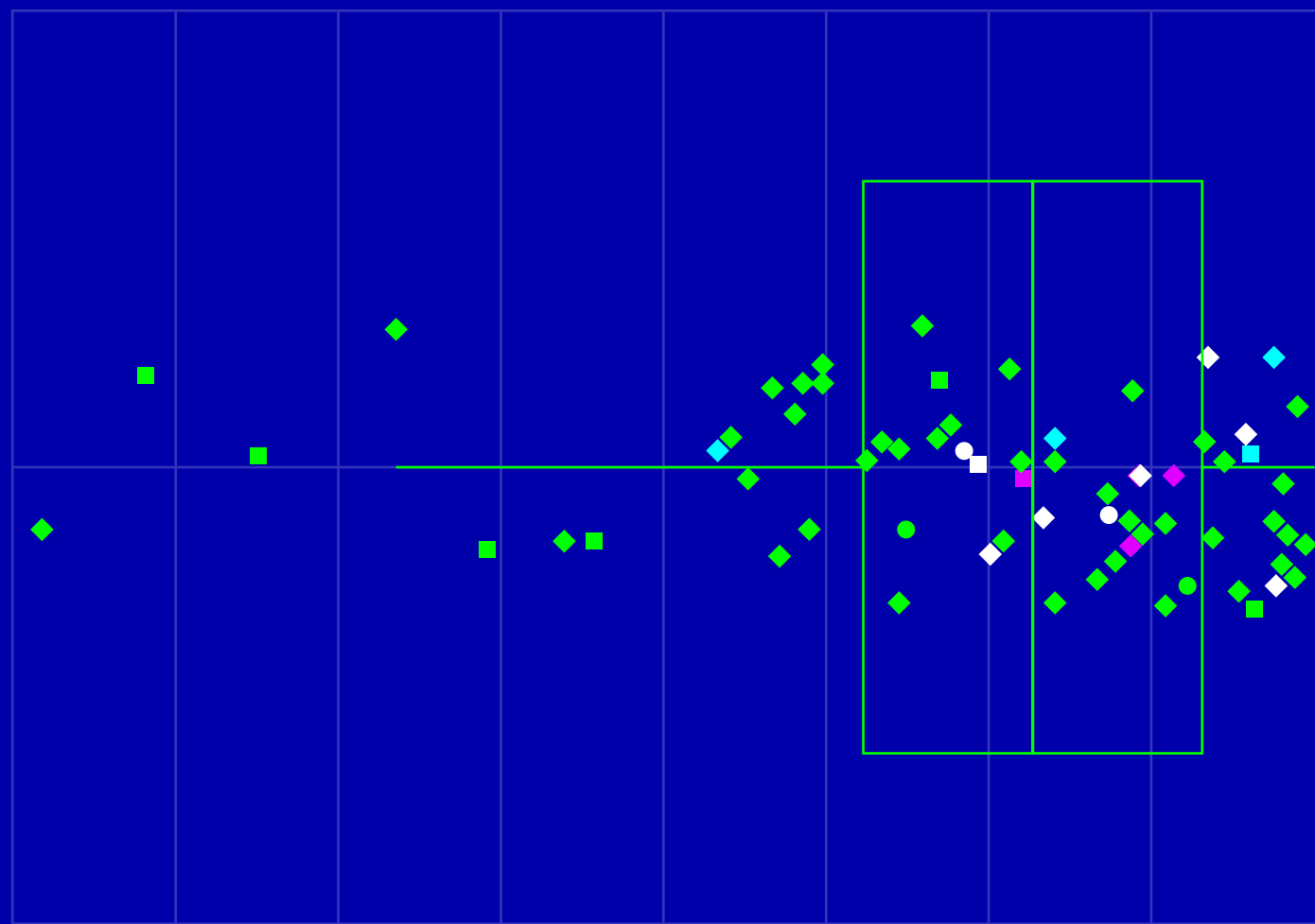
La figura següent mostra el diagrama de caixes dels ingressos de les cooperatives, amb el qual es pot veure de forma molt intuïtiva la distribució de les cooperatives segons ingressos, sector i província. Per aquest gràfic s'ha obviat el valor més elevat obtingut a la mostra ja que a l'estar molt allunyat, dificultava molt la visualització de la resta del gràfic.

Distribució dels ingressos de les cooperatives indicant província i sector

N=89

- Construcció
- △ Agricultura
- Indústria
- ◇ Serveis

0 25.000 50.000 75.000 100.000

Barcelona Girona Lleida Tarragona

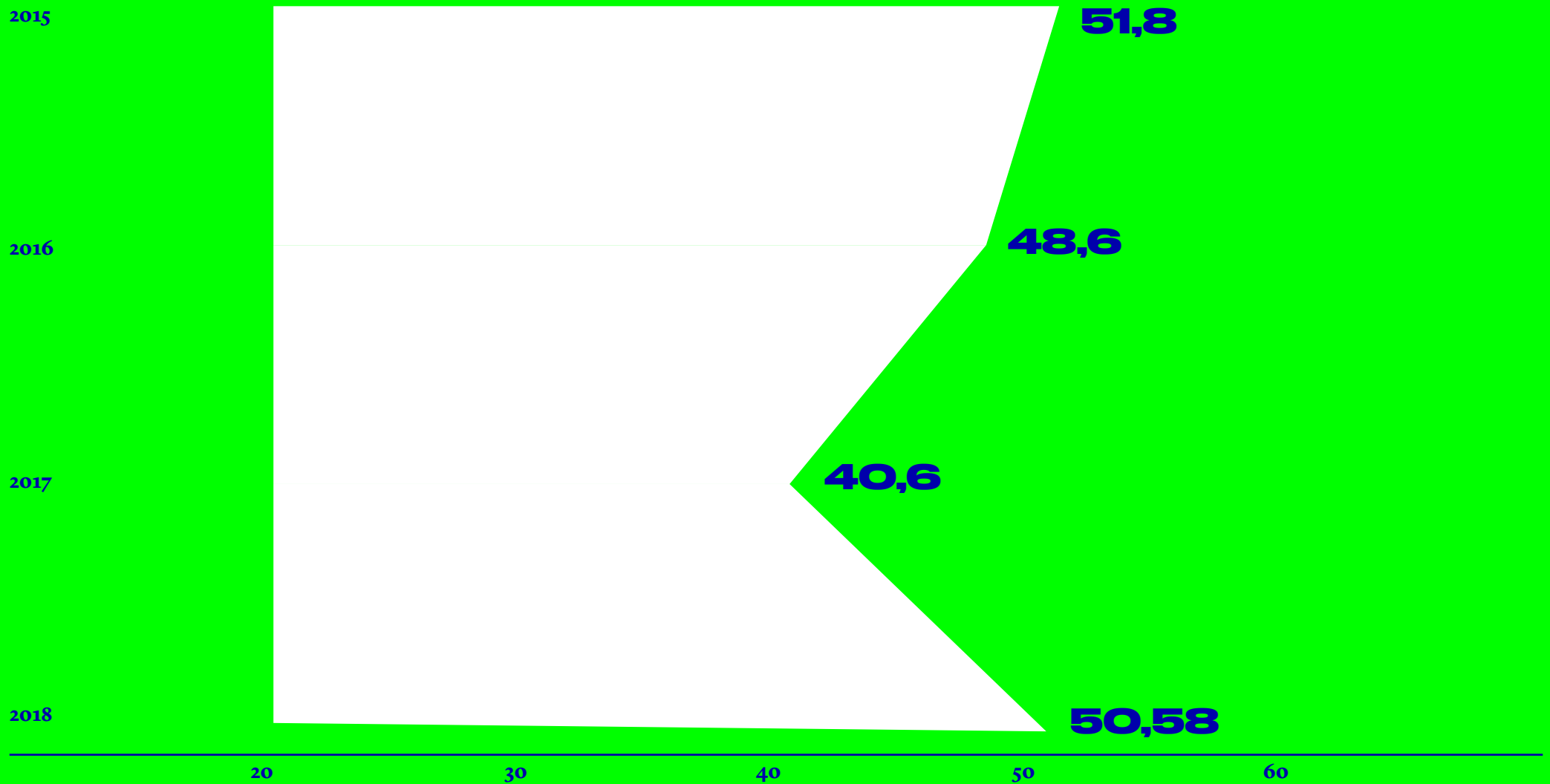
El 24,72% de les cooperatives han declarat a l'enquesta que l'exercici 2018 l'han tancat amb més despeses que ingressos. De mitjana, d'acord amb les dades d'ingressos i despeses recollides a l'enquesta del baròmetre, la mitjana del resultat de les cooperatives és de 97.056,58€, amb una mitjana dels resultats positius de 137.771,13€ i una mitjana dels resultats negatius de -12.562,42€.

El 45,74% de les cooperatives han indicat realitzar inversions durant 2018, amb una mitjana de 66.524,67€ invertits, que representen el 4,94% de la despesa realitzada.

El 70,11% de les cooperatives ha prestat serveis a l'administració pública. A totes les províncies el percentatge és similar, fluctuant entre els voltants del 70% i el 80%. Per sectors, la diferència en els percentatges tampoc és significativa. El 89,47% de les cooperatives que han treballat per administracions públiques ho han fet per l'administració local i el 80,85% per la Generalitat. De mitjana, la facturació a l'administració pública representa el 50,58% del total. Aquest percentatge és 10 punts superior al registrat en el baròmetre de l'any passat, tot i que no és el més elevat dels darrers quatre anys.

Evolució del percentatge de la facturació a l'administració pública sobre el total d'ingressos

De mitjana, el 14,18% dels proveïdors de les cooperatives són organitzacions de l'economia social, i el 58,13% són de proximitat. En el 8,14% de les cooperatives, tots els proveïdors són de proximitat.

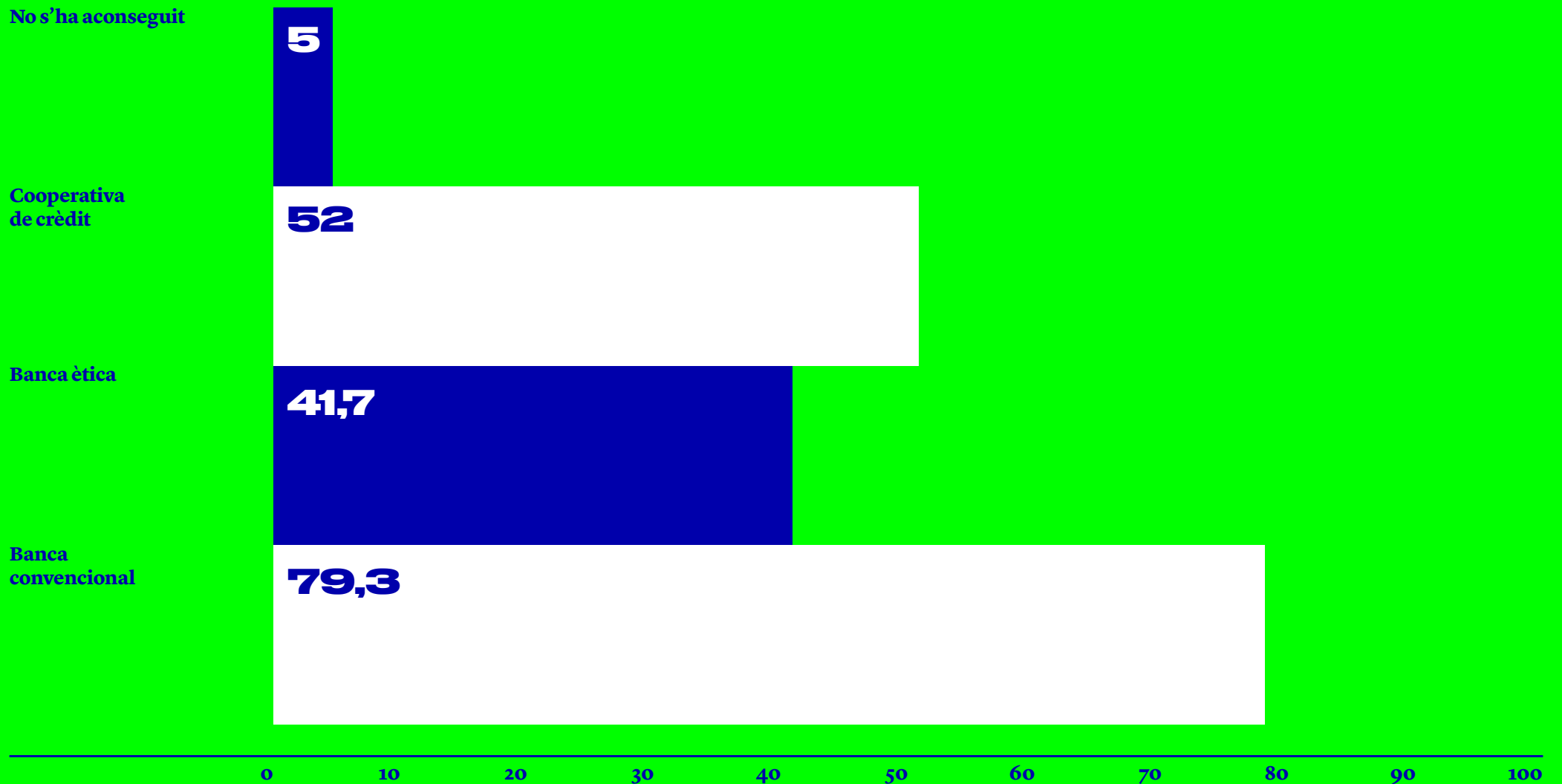
Financer

6

Menys del quaranta per cent de les cooperatives, el 38,7%, ha tingut necessitat d'accedir a finançament durant el 2018. La majoria d'ocasions, el finançament s'ha aconseguit a través de la banca convencional, seguida de les cooperatives de crèdit i la banca ètica. Un 5% de les cooperatives no ha aconseguit el finançament que necessitava. El finançament aconseguit són microcrèdits i avançament de factures (42%), garanties (25%) i capitalització (15%). Gairebé el 80% de les cooperatives han aconseguit el finançament a la banca convencional, la meitat a la banca cooperativa i poc més del 40% a la banca ètica.

Tipus d'entitats que han facilitat el finançament a les cooperatives

N=25

Formació

7

El 77,63% de les cooperatives han realitzat despesa en formació durant el 2018. Les cooperatives que han fet despesa en formació han gastat, de mitjana, 12.822,76€, que representa un 0,43% de la despesa de les cooperatives, amb el 75% de les cooperatives que han gastat 3.802€ o menys en formació. La despesa mitjana en formació per treballador és de 105,74€/treballador.

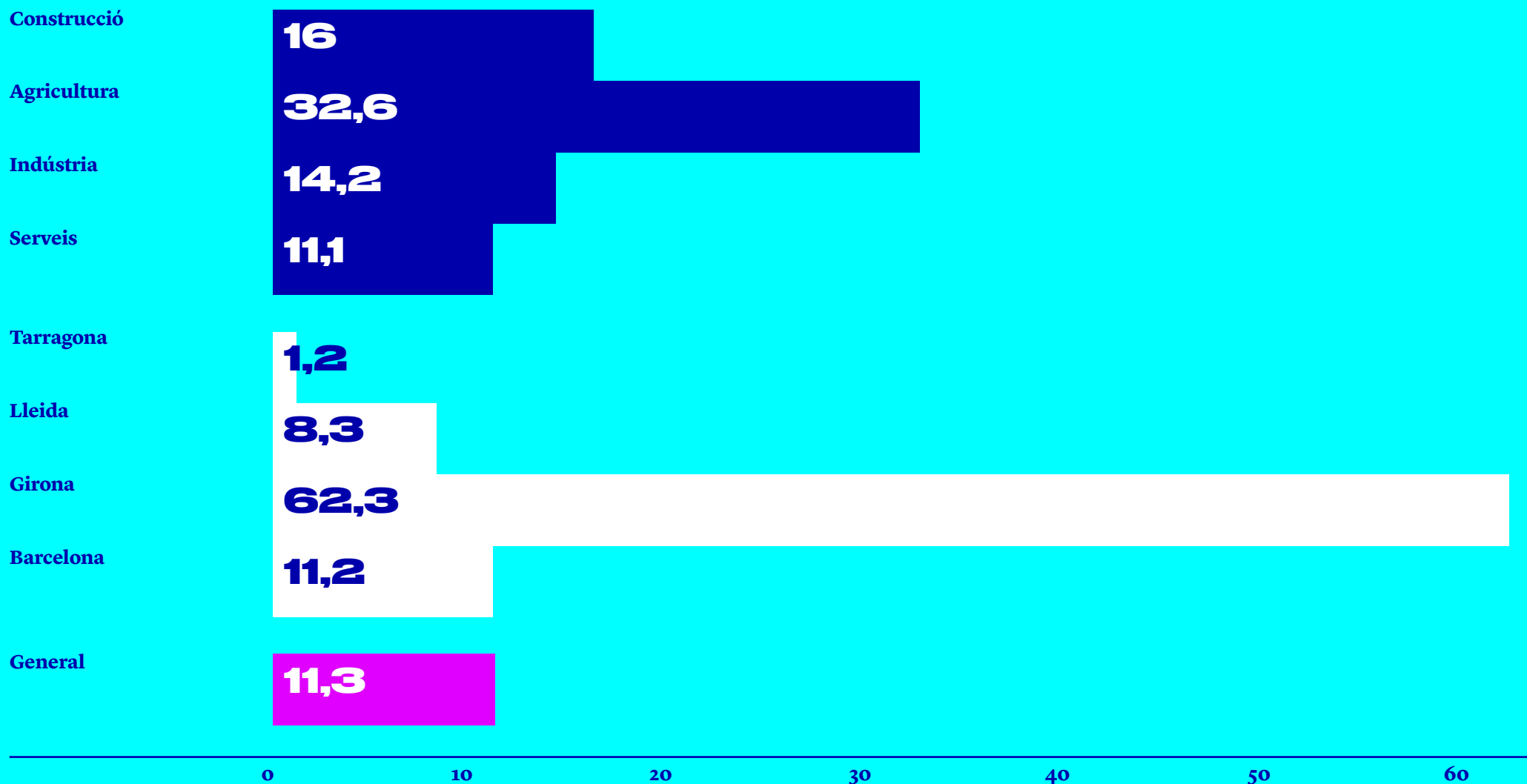
Les persones treballadores de cooperatives han fet una mitjana de 11,3h de formació durant 2018. El sector on més hores per persona s'ha fet és agricultura, amb una mitjana de 32,6h, mentre que a serveis s'ha fet una mitjana de 11,1h de formació per persona treballadora. Girona és la província on més hores de formació s'han fet per persona treballadora, amb 62,3h.

Mitjana d'hores de formació per persona treballadora

N=75

h/t

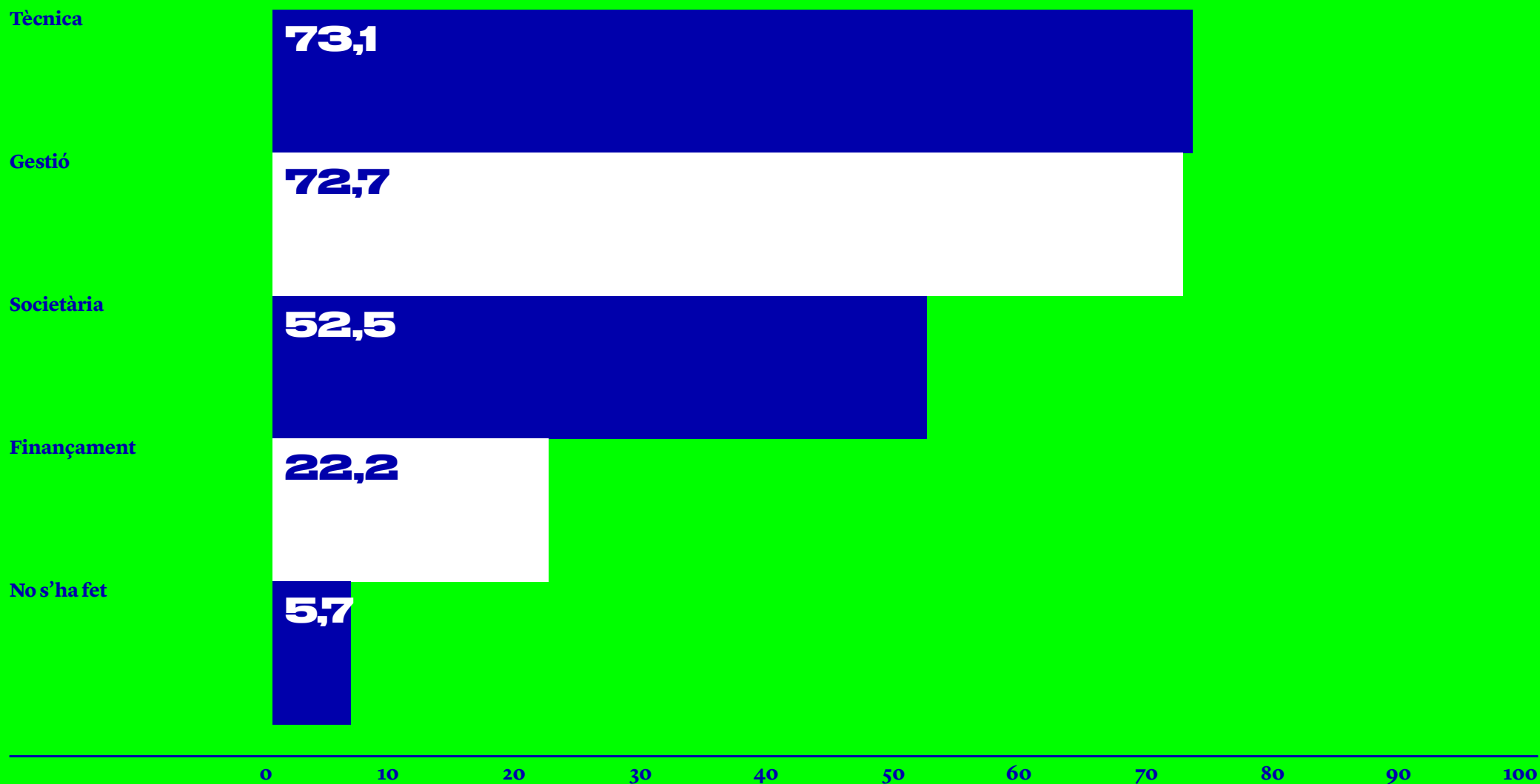

De forma independent a si ha estat pagada o és gratuïta, el 94,3% de les cooperatives han fet algun tipus de formació. Les més comunes són la formació tècnica i la formació en gestió.

Percentatge de cooperatives que han fer formació en diferents temàtiques

N=53

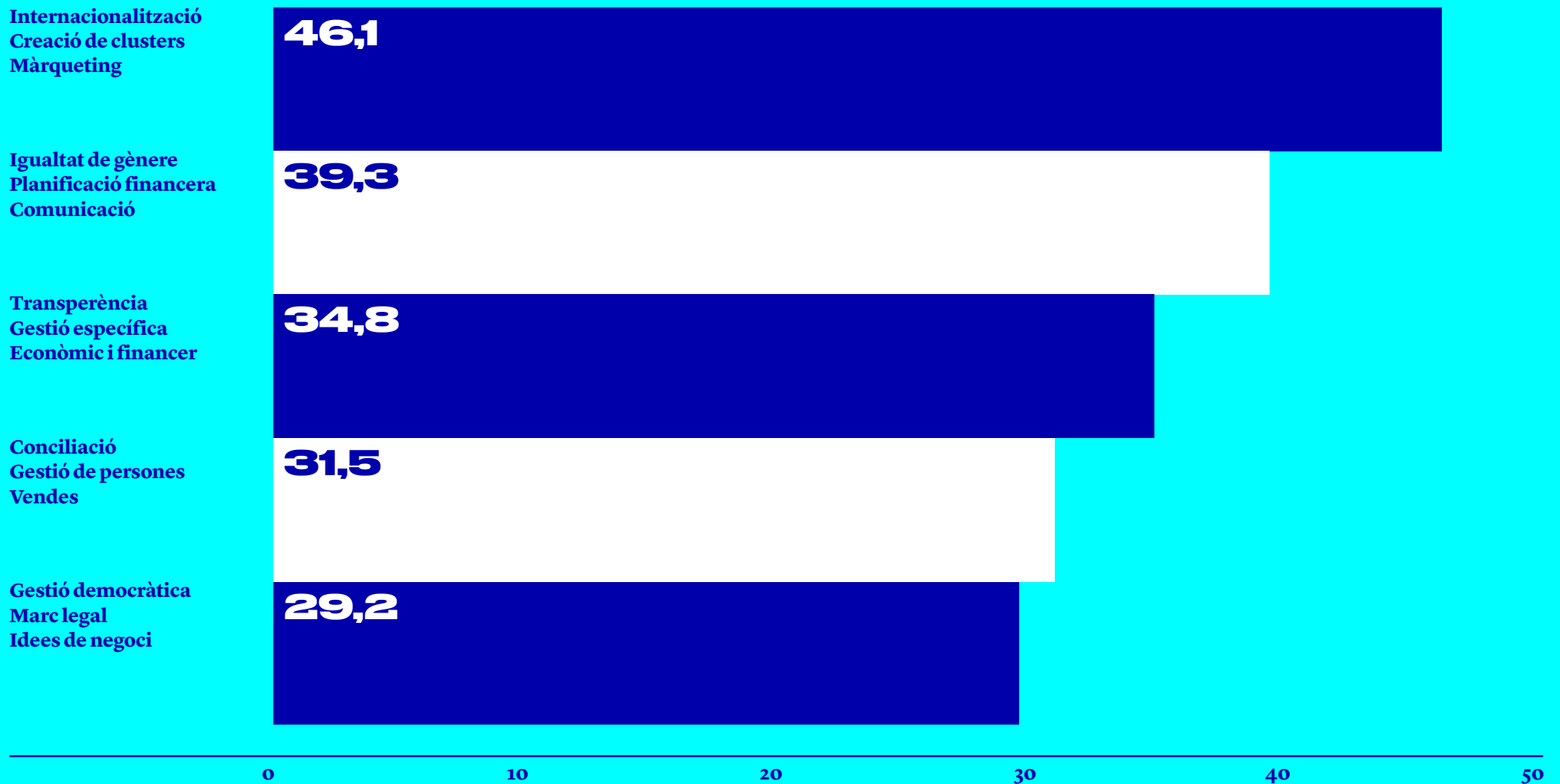

La figura següent mostra les preferències de les cooperatives quant a necessitats de formació. Les tres àrees més anomenades són internacionalització, creació de clústers i màrqueting.

Àrees que són prioritàries per fer formació. Percentatge de cooperatives que l'han seleccionat

N=89

Conclusions

8

L'estudi del cooperativisme de treball a partir d'una mostra és complicat perquè no tenim dades sobre l'univers que ens ajudin a calibrar-la, sobretot pel que fa a persones treballadores, i ingressos, que són els dos àmbits on més dispersió es troba. De totes maneres, la informació disponible, i l'estudi al llarg dels anys, indica que conviuen en les cooperatives de treball dues realitats diferents. D'una banda, un conjunt gruixut de petites i molt petites empreses; de l'altra, un conjunt reduït de mitjanes i grans empreses.

Pel que fa a la massa social, el baròmetre cooperatiu 2019 mostra que el 75% de les cooperatives estan formades com a màxim per 21 persones, comptant treballadores i no treballadores, xifra que baixa a 16 persones si s'observen només les treballadores i 13 si es tenen en compte només les persones sòcies. Tot i això, la mitjana mostral és de 92,5 persones membres de les cooperatives, 86 persones treballadores i 28,67 persones sòcies.

Més enllà d'aquestes xifres, el 92,77% de les persones que formen part de les cooperatives són treballadores, existint un 62,8% de cooperatives on totes les persones són treballadores (no hi ha sòcies col·laboradores). El 30,99% de les persones que formen part de les cooperatives són sòcies, amb un 19% de les cooperatives on totes les persones són sòcies i amb una mitjana del 59% de persones sòcies a les cooperatives.

Durant el 2018, a gairebé el 43% de les cooperatives ha augmentat el nombre de persones treballadores, i a gairebé el 48% s'ha mantingut igual. De mitjana, a les cooperatives es paga entre 16,41€/hora (sou més baix) i 24,52€/hora (sou més alt). Amb les persones assalariades a les cooperatives de treball hi ha una rotació més elevada que amb les sòcies, ja que el 75,6% de les persones assalariades fa menys de 3 anys que són a la cooperativa, mentre que les treballadores sòcies en aquest mateix grup són el 34,4%. En canvi, les sòcies col·laboradores tenen una gran estabilitat a les cooperatives, la meitat fa de 4 a 10 anys que són a la cooperativa, mentre que una de cada tres fa més de 10 anys que hi són.

En relació a la qüestió de gènere, les dones representen el 77,31% de les persones treballadores i el 67,12% de les persones sòcies. En el 90,28% de les cooperatives, les dones formen part del consell rector, ocupant el 43,14% dels càrrecs. El 40,43% de les cooperatives té persones amb càrrecs de direcció o gerència, dels quals les dones ostenten el 51,61%. I el 22,34% de les cooperatives té càrrecs intermitjos, que estan ocupats en un 48,41% per les dones.

Pel que fa a ingressos, el baròmetre cooperatiu 2019 mostra que gairebé al 63% de les cooperatives els ha augmentat el 2018 en relació al 2017. La meitat central de les cooperatives es troba entre 134.373€ i 813.424,33€ d'ingressos. Tenint en compte la xifra d'ingressos i despeses declarats a l'enquesta, el 24,72% de les cooperatives han tancat el 2018 amb més despeses que ingressos.

El 70,11% de les cooperatives ha prestat serveis a l'administració pública, amb una facturació que, de mitjana, representa el 50,58% del total d'ingressos.

El 77,63% de les cooperatives ha realitzat despesa en formació durant 2018, tot i que el 94,3% ha realitzat algun tipus de formació, encara que fos gratuïta. De mitjana, la despesa per persona treballadora a les cooperatives ha estat de 105,74€, el que ha propiciat que es realitzin una mitjana de 11,3h de formació per treballadora.

C

C

C

**Cooperatives
de Treball**

C

C

T